

Список використаних джерел:

1. Вища освіта і наука – найважливіші сфери відповідальності громадянського суспільства та основа інноваційного розвитку. Рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.05. // Інф. збірник Мон України. – 2005. – № 13. – 14. – С. 3-16.
2. Клокар Н. І. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти регіону на засадах диференційованого підходу: монографія / Н. І. Клокар. – К.: Либідь, 2010. – 528 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті // Вісник Київської обласної державної адміністрації. – 2002. – № 8. – С. 3-4.
4. Пентилюк М. Мовна особистість майбутнього вчителя-словесника в контексті професійної підготовки: зб. наук. пр. – 2014. – Ч. 2. – 290 с. УДК 373.543 irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
5. Підготовка вчителя до роботи в сільській школі. Визначення професійно значущих якостей майбутнього вчителя-словесника / О.М. Беляк // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Зб. наук. пр.... ПП Жовтий О.О., 2011. – Випуск 38. – С. 6-16. Режим доступу.: rbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
6. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія / О. М. Семенов. – Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, 2005. – 404 с.

Костюк Т.В.

студентка,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

ВПЛИВ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА НА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

У сучасному світі в умовах інформаційної насиченості виникла проблема становлення та розвитку людини, здатної до комплексного осмислення світу і знаходження зв'язків між явищами об'єктивної реальності. Ці обставини ініціюють процеси глибинних соціальних перетворень і, як наслідок, формують закономірності стратегії розвитку сучасної педагогічної освіти. Одним із завдань вищої освіти в умовах гуманізації та демократизації в Україні є формування освіченої особистості вчителя, забезпечення пріоритетності її всебічного розвитку, формування духовних цінностей і творчої активності. Саме вивчення декоративного мистецтва створює умови для творчої спрямованості навчально-виховної діяльності студентів, залучає їх до культурних традицій. Декоративне мистецтво є ефективним засобом формування художніх здібностей та креативності, забезпечує гармонійний розвиток пізнавальної діяльності майбутнього педагога.

Сучасні дослідники систем професійної підготовки вчителя все більше звертають увагу на творчий розвиток особистості педагога. Питання класифікації видів декоративного мистецтва та його функцій розкрито у працях Є. Антоновича, Г. Захарчук, М. Станкевич [1], формування педагогічної компетентності у процесі навчання декоративного мистецтва окреслює О. Смірнова [3]. Недаремно у філософії освіти, мистецької зокрема, акцентується взаємний зв'язок між культурою і освітою, який свідчить, що духовний пошук особистості тісно пов'язаний із творчим навчанням, спроможним формувати особистість, розвивати та культурно збагачувати її.

Тільки освіта через мистецтво як осередок істинного, прекрасного, доброго є, на думку багатьох званих педагогів, найефективніший шлях до духовної самореалізації особистості.

Метою статті є дослідження впливу декоративного мистецтва на розвиток креативної особистості майбутнього вчителя образотворчого.

Вивчення декоративного мистецтва є невід'ємним компонентом професійної підготовки студентів мистецького профілю та залишається актуальною проблемою сучасної художньо-педагогічної освіти. Підготовка майбутнього вчителя образотворчого мистецтва потребує впровадження нових технологій формування їх професійної компетентності, які залежать від методів майстерності, вільного використання засобів виражальної мови образотворчого мистецтва, рівня володіння технічними прийомами зображення, процесу й закономірностей народної художньої творчості [2]. Сучасному вчителю образотворчого мистецтва важливо розуміти закономірності розвитку декоративного мистецтва як культурного надбання українського народу. Саме тому важливе місце у формуванні творчої особистості студентів та їхніх здібностей посідає народне декоративне мистецтво, яке унікальним чином інтегрує у собі мистецькі й педагогічні традиції. Художній рівень розвитку цивілізації й рівень культури того чи іншого народу виступають національними та етнічними особливостями. Вони залежать від фізичних можливостей матеріалу, конструктивних і пластичних видів, технологічних секретів, особливостей прийомів обробки. Педагогічна цінність пізнання народного декоративно-прикладного мистецтва дозволяє розкривати й формувати творчу особистість на основі різних видів творів мистецтва, а також дозволяє виховувати у майбутнього вчителя образотворчого мистецтва певну культуру сприйняття матеріального світу. Основними принципами декоративного мистецтва є:

- побудова речей відповідно до властивостей і можливостей матеріалу;
- зв'язок художньої форми з технологічними способами її обробки;
- єдність художньої форми і практичного призначення виробів.

У народному мистецтві основою виступає єдність утилітарного й естетичного. Нерідко бувають випадки, коли річ, яка в свій час мала певне практичне призначення, у подальшому поступово, ставала художнім твором [1]. Народне мистецтво – це символ людських мрій, прагнень, почуттів, задумів. У творах митців ми спостерігаємо лаконічну мову мистецтва, яка нас приваблює. Ці особливості формували у людей високе, оптимістичне ставлення до життя, проявляли риси характеру. Розвиваючись у межах своїх видів і жанрів, мистецтво ніколи не було відокремлене від загального художнього процесу. Декоративне мистецтво є унікальним засобом збереження та передачі раціонального й емоційного досвіду людства. З ускладненням структури суспільства та багатоплановістю процесів, що відбуваються в ньому, зростає роль мистецтва у житті людини, так як воно, виступає інструментом пізнання дійсності, ціннісної орієнтації, засобом спілкування, джерелом естетичної насолоди, знаряддям духовно-практичного перетворення світу.

Аналіз поглядів українських і зарубіжних дослідників стосовно можливостей декоративного мистецтва у творчому й професійному розвитку особистості створює передумови для виявлення його педагогічного потенціалу. У свідомості студента формування розпочинається з поштовху або імпульсу, які виникають у спілкуванні з художнім твором, тобто з образів

та асоціацій. Під впливом декоративного мистецтва у студентів формуються вміння осмислювати культуру, традиції, історію, моральні цінності свого народу й давати їм об'єктивну оцінку, вірити у свій культурно-духовний потенціал [3].

Завдання сучасної вищої освіти полягає в тому, щоб відновити могутній потенціал національного духовного багатства, сформованого та відшліфованого протягом багатьох тисячоліть, якнайширше залучити до нього молоде покоління, щоб воно відчуло могутній культурно-історичний фундамент, на який спираються всі досягнення нашого суспільства. Розвиток творчого потенціалу студента забезпечується окремими творчими завданнями, які вимагають пошуку власного, незвичайного, нестандартного, новаторського погляду кожного майбутнього вчителя на завдання, тему; вибір матеріалу, техніки виконання, шляхів реалізації задуму. Індивідуальність стилю, «власний почерк» та оригінальність заохочуються та схвалюються. У своєму поєднанні ці особливості формують оптимістичне ставлення до життя, дають змогу проявити риси національного характеру у власних творах. Нині вся актуальність декоративного мистецтва зростає на нових засадах історичного розвитку, що забезпечує повноцінне художнє й водночас інтенсивне розкриття прихованих у його сутності можливостей. У студентів, які прагнуть досягти високої майстерності, процес творчої діяльності завжди збуджує позитивні емоції. Робота з ними спрямована на засвоєння виражальних засобів народного мистецтва (форм, ліній, ритмів, пропорцій, контрасту світла і тіні, гармонійного поєднання кольорів у виробках). Прилучення до мистецтва, оволодіння майстерністю у декоративній творчості стає їхньою близькою метою, а досягнення її – органічною потребою. Задоволення цієї потреби вимагає наполегливості, завзятості. Проте засвоєння одних лише технічних прийомів дає суто ремісничу підготовку. Занадто тривала робота на «тренажних дощечках» або інших матеріалах (поза зв'язком з виробом), внаслідок якої з'являється непотрібний продукт, а також недооцінка педагогами важливості вивчення теоретичних основ декоративного мистецтва призводить до невдоволеності студентів своєю діяльністю. Тільки творчий характер занять, які вимагають інтелектуальних і емоційних зусиль, дає студентам насолоду від процесу праці. Радість прояву своїх внутрішніх сил закріплює, робить стійкою потребу особистості в праці. Так створюються оптимальні умови для забезпечення єдності естетичного виховання студентів.

Отже, можемо стверджувати, що заняття з декоративно-прикладного мистецтва, що лежать в основі традиційної майстерності, розвивають у студентів продуктивну фантазію, уяву, без яких не існує емоційної культури людини, формують цінні риси творчої особистості; вміння пізнавати явища життя в усій їхній складності й суперечливості, почуття власної гідності. Адже, саме заняття з декоративного мистецтва створюють сприятливі умови для самовираження, розвитку творчої особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у різних видах діяльності, їх повноцінного морального, психічного, фізичного розвитку, надають можливість реалізувати індивідуальні креативні потреби. Крім того, завдяки таким заняттям відбувається відновлення народних традицій, які є неоціненним трудовим досвідом народу.

Список використаних джерел:

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Г. В. Захарчук, Р. В. Чугай, М. С. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 342 с.
2. Масол Л. М. Підготовка вчителів до поліхудожнього виховання учнів (теоретичні підходи й експериментальний досвід) / Л. М. Масол // Мистецтво та освіта. – 2009. – № 2. – С. 2–6.
3. Смірнова О. О. Творчі якості особистості художника-педагога у структурі професійної діяльності / О. О. Смірнова // Теоретико-методологічні аспекти мистецької освіти: здобутки, проблеми та перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 20–21 жовтня 2011 р.). – Умань: ПП Жовтий О.О., 2011. – 288 с. – С. 186–189.

Мазур О.І.

*кандидат педагогічних наук, асистент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
СТУДЕНТАМ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ
ТЕОРІЇ ДИДАКТИЧНОГО УТИЛІТАРИЗМУ**

Реформені процеси, що відбуваються у системі вищої освіти на ґрунті імплементації новітніх досягнень педагогічної науки, зумовлюють суттєві зміни у парадигмі вищої освіти в Україні. Створення єдиного загальноєвропейського простору ставить важливі завдання в межах підвищення мобільності студентів, більш ефективного міжнародного спілкування, кращого доступу до інформації та глибшого взаєрозуміння. Значно зростає роль викладання іноземної мови професійного спрямування. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває теорія дидактичного утилітаризму, а саме її спрямованість на формування професійно підготовлених, конкурентоспроможних, самостійних, ініціативних, що володіють високим рівнем інтелектуального розвитку і творчих можливостей фахівців-інженерів.

Щоб задовольнити ці потреби, необхідно реформувати викладання іноземної мови професійного спрямування у вищих закладах освіти. Іноземна мова професійного спілкування – це заняття спеціального змісту, значення якого зростає від першого до останнього семестру. Особливо важливо, щоб іноземна мова професійного спрямування викладалася з першого року навчання студентів.

Щодо змісту викладання іноземної мови професійного спрямування згідно з утилітарної теорії, теми навчального процесу мають визначатися специфічними аспектами певного вищого навчального закладу, та бути тісно пов'язані з потребами студентів. Однією з важливих теоретичних засад, на яких базується вища освіта з урахуванням педагогічних ідей дидактичного утилітаризму, є впровадження змісту навчання, зорієнтованого на індивіда. У центрі навчального процесу знаходиться студент, викладач є координатором та ініціатором цього процесу. Індивідуальність студента, його академічні та